

MEDLEMSRAPPORTERING FOR

Culina/Enor as

For 2016

"Initiativ for etisk handels (IEH) medlemmer har forpliktet seg til å sette i verk tiltak for å bidra til bedre forhold i egne leverandørkjeder."

Til lesere av rapporten

Etisk handel skal sikre at produksjon skjer på rettferdig, forsvarlig og lovlig vis. Initiativ for etisk handels (IEH) medlemmer har forpliktet seg til å sette i verk tiltak for å bidra til bedre forhold i egne leverandørkjeder. Til grunn for dette arbeidet ligger IEHs retningslinjer for etisk handel. Retningslinjene dekker områdene arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljø og antikorrupsjon.

Medlemmene er også forpliktet til hvert år å rapportere om hvilke utfordringer de står overfor og resultatene av forbedringsarbeidet. Det er denne rapporten du sitter med nå. Rapporten er offentlig tilgjengelig.

IEHs mal for medlemsrapportering ble oppdatert i 2012, blant annet for å gi et tydeligere bilde av effekten av forbedringsarbeidet. Rapporteringsmalen søker å svare på forventningene til arbeid med samfunnsansvar i FNs retningslinjer for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper, som due diligence og interessentdialog. Vi har også inkludert indikatorer for leverandørkjeden som inngår i Global Reporting Initiatives siste versjon. Når det gjelder leverandørkjeden, dekker rapporten også FNs Global Compact krav til framdrifts-rapportering.

Per Bondevik
Daglig leder IEH

Forord fra: Irene Gulbransen, prosjektleder og styreleder i Culina/Enor

Culina er en kjede med 11 forhandlere i storkjøkkenbransjen. Vi har siden 2008 hatt etisk handel, miljøhensyn og matsikkerhet som en integrert del av kolleksjonsutvikling, innkjøpsarbeid og drift.

En stor andel av utstyret i storkjøkkenbransjen er produsert i lavkostland. Derfor bør aktsomhetsvurderinger og kunnskap om arbeidsforhold på fabrikkene være en selvfølgelig del av kvalitetskontrollen, både for bransjens storkjøkkenleverandører og for serveringsstedene som bruker utstyret.

For alle handelsbedrifter er det et krevende arbeid å ha oversikt over leverandørkjeden og hvilke miljø- og arbeidsforhold som ligger bak produktene - ikke minst når dette skal dokumenteres. Vi har som ambisjon å vite hvor produktene fra våre hovedleverandører er produsert, kjenne til arbeidsforholdene på fabrikkene og vurdere om vi ønsker å handle herfra eller om vi må få til forbedringer i produksjonsleddet. Derfor snakker vi ofte med våre hovedleverandører om forholdene på fabrikkene. Personlige møter, egnevalueringer av produksjonsstedene, tredjepartsrevisjoner og fabrikkbesøk er våre viktigste metoder for å forstå om forbedringer trengs.

De siste årene har vi sett at trenden også blant våre kunder går i retning av mer bevisste valg når de handler. I kundeundersøkelsene 2016 spurte vi: "Hvilken betydning har samfunnsansvar og etisk handel når dere velger leverandør?" 30 prosent svarte "Stor betydning - vi har klare krav til våre leverandører og krever dokumentasjon...". 60 prosent svarte "Noe betydning - vi foretrekker leverandører som kan dokumentere...", mens 10 prosent mener samfunnsansvar har "Mindre betydning".

Vi vet at det fortsatt skal et godt stykke arbeid til, før politisk korrekte svar blir til etiske innkjøp i praksis. Men i 2016 fikk vi flere henvendelser enn noen gang fra kunder som spør etter produktenes opprinnelse, miljø- og produksjonsforhold og om matsikkerhet. Alt fra store innkjøpskjeder som NHO Reiseliv til små barnehager og bakerier har samfunnsansvar på agendaen. Det er bra! For etterspørsel fra sluttmarkedet er en helt nødvendig drivkraft i våre prioriteringer. Et etisk skifte i innkjøpspraksis hos sluttkundene i storkjøkkenbransjen, vil fremme rettferdig konkurranse mellom seriøse leverandører bakover i hele verdikjeden.

Det var også en stor inspirasjon for oss å få tildelt prisen "Årets etiske ildsjel 2016" for arbeidet vi gjør med egne innkjøpsrutiner og som pådriver for offentlige etaters innkjøpspraksis. Og i 2016 kom endelig resultatet av et langsiktig påvirkningsarbeid overfor myndighetene for å styre 500 milliarder offentlige innkjøpskroner i etisk retning; "Lov om offentlige anskaffelser" krever fra 2017 at samfunnsansvar skal vektlegges i alle offentlige anbud. Dette er et viktig bidrag for å dempe effekten av et sterkt prisfokusert sisteledd, som tradisjonelt har devaluert den etiske innsatsen gjennom hele leverandørkjeden. Vi venter i spenning på det etiske skiftet!

Irene Gulbransen
Styreleder

Les mer om samfunnsansvar i Culina på www.culina.no

Innhold

Til lesere av rapporten	2
Forord	3
Grad av besvarelse av rapporten	5
Om bedriften	6
Mål og framdrift	9
1. FORANKRE - Forankring i bedriften og hos leverandørene	11
Forankring i bedriften	12
Intern opplæring og bevisstgjøring	12
Forankring av etiske krav i leverandørkjeden	12
2. KARTLEGGE - Kartlegging av risiko i leverandørkjeden	16
Vurdering av nye leverandører	17
Oversikt over hvor produksjonen skjer hos eksisterende leverandører	19
Metode for å kartlegge risiko hos eksisterende leverandører	20
Beskrivelse av risikobilde i leverandørkjeden	22
3. TILPASSE - Tilrettelegging av innkjøpspraksis	23
Langsiktighet i leverandørrelasjoner	24
Innkjøpspraksis	24
Vurdering av effekten av tiltak for å forbedre innkjøpspraksis	25
4. SAMARBEIDE - Forbedringer i leverandørkjeden	26
Produktdesign og råvarevalg	27
Kompetansehevingstiltak hos leverandører	27
Forbedringstiltak hos leverandører	28
Bruk av sertifisering	32
Forbedringsprosjekter og -tiltak	33
Vurdering av effekten av forbedringstiltak	33
5. KOMMUNISERE - Bevisstgjøring, dialog og oppslutning	34
Intern og ekstern kommunikasjon om etisk handel	35
Klageordninger	36
Styrke oppslutningen om etisk handel og erfaringsdeling	37

Grad av besvarelse av rapporten

Medlemmer av IEH er i forskjellige faser av arbeidet med etisk handel. De tilhører ulike bransjer og møter ulike typer utfordringer. Noen handler gjennom agenter og importører og har ikke direkte kontakt med produksjonsleddet. Små bedrifter har ofte mindre ressurser enn de store til å bruke på etisk handel. Ved første gangs rapportering til IEH er virksomhetens datainnsamling dessuten ofte i startfasen.

Derfor gis det anledning til å velge bort ett eller flere spørsmål. Spørsmål som krysses av med «nei» blir skjult i rapporten. Som standard er det krysset av ja for alle spørsmål. Rapportlesere finner fullstendig mal med alle spørsmål på www.ieh.no.

For hvert spørsmål som ikke besvares, skal det gis en begrunnelse for hvorfor.

	JA	NEI
Trinn 2 - Screening av nye leverandører (indikator 2-1, punkt b-d)	☒	☐
Trinn 2 - Kartlegging av forhold hos enkeltleverandører (spørsmål 2.5)	☒	☐
Trinn 2 - Antall eksisterende leverandører kartlagt fordelt på metode (indikator 2-2)	☒	☐
Trinn 3 - Medgått tid for å betale leverandører (indikator 3-2)	☒	☐
Trinn 4 - Kompetansehevingstiltak hos leverandører (spørsmål 4.3)	☒	☐
Trinn 4 - Forbedringstiltak som gjelder arbeidsstandarder og menneskerettigheter (ind. 4-1)	☒	☐
Trinn 4 - Kartlegging og tiltak som gjelder arbeideres lønn (spørsmål 4.4)	☒	☐
Trinn 4 - Tiltak som gjelder fagorganisering og kollektive forhandlinger (spørsmål 4.5)	☒	☐
Trinn 4 - Forbedringstiltak - utbedring av mangler - som gjelder miljø (indikator 4-2)	☒	☐
Trinn 4 - Forbedringstiltak som gjelder korrupsjon (spørsmål 4.6)	☒	☐
Trinn 4 - Sertifisering av produkter, materialer og tjenester (indikator 4-3)	☒	☐
Trinn 4 - Forbedringsprosjekter og tiltak (spørsmål 4.8)	☒	☐
Trinn 5 - Kommunikasjon med interessenter (spørsmål 5.3)	☒	☐
Trinn 5 - Håndtering av klager (spørsmål 5.6)	☒	☐
Trinn 5 - Antall klager og tiltak (Indikator 5-1)	☒	☐

Om bedriften

Navn:

Culina/Enor as

Viktigste merkenavn, produkter og tjenester:

Viktigste merkenavn: ConGusto, Destino, Figgjo, Porsgrund Porselen, se flere på culina.no

Viktigste produkter: Porselen, glass, bestikk, storkjøkkenprodukter, kokkeklær, elektrisk kjøkkenutstyr.

Beskrivelse av bedriftens struktur:

Enor AS er kjedeleder for Culina som er en sammenslutning av 11 forhandlere innen storkjøkkenbransjen. Vi leverer profesjonelt storkjøkkenutstyr til hoteller, restauranter, kantiner, institusjoner og andre serveringssteder i hele Norge.

Adresse hovedkontor:

Holmaveien 20, 1339 Vøyenenga.

Bedriftens størrelse:

Antall ansatte:

42

Omsetning (NOK):

225 000 000

Overordnet beskrivelse av leverandørkjeden:

Hvilke innkjøp som omfattes av rapporten:

Kjøkkenutstyr til hotell, restaurant, kantiner, kaféer, institusjoner og annen storkjøkkendrift fra 251 leverandører, hvorav 52 defineres som hovedleverandører, omfattes av rapporten. Kriterier for hovedleverandører som omfattes er en kombinasjon av: salgsverdi, strategisk betydning i produktporteføljen og produksjonsland med risiko.

Kommentar til rapportens utvalgsriterier: Alle leverandører får presentert våre etiske retningslinjer. Alle hovedleverandører må kvittere på at de har lest og forstått de etiske retningslinjene og i tillegg gjøre en egenvurdering av produksjonsforholdene på sine fabrikker (Self assesment Questionnaire). Etter en risikovurdering blir noen av disse igjen plukket ut for nærmere oppfølging. Det kan være at vi besøker fabrikken selv, har samtaler med ledelsen der eller gjør en tredjepartsrevisjon sammen med en lokal organisasjon som kjenner språk og nasjonalt regelverk.

Antall leverandører:

251

Verdi av innkjøp fordelt på type vare og tjenester, leverandørtype (f.eks. produsent, mellomledd) og region/land:

Typer varer og tjenester	Prosentandel av innkjøp (%)
Kjøkkenutstyr til bruk i storhusholdning (glass, porselen, bestikk m.m.)	100 %

Leverandørtype:	Prosentandel av innkjøp (%)
Produsent	89 %
Agent	11 %

Region/land:	Prosentandel av innkjøp (%)
Asia	17 %
Europa	80 %
Øvrig	3 %

Kontaktinformasjon for rapporten:

Kontaktperson: Irene Gulbransen

Tittel: Prosjektleder/Styreleder

Epost: ig@culina.no

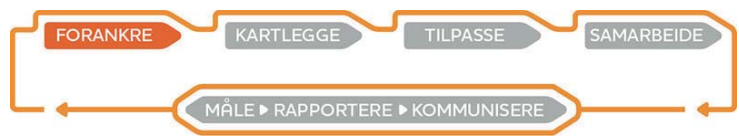
Telefon: 67171072

Innmeldingsår i IEH:

2008

"Vi betaler heller en anstendig pris til etisk forsvarlige leverandører, enn å handle billigste alternativ fra ukontrollerbare produsenter."

Mål og framdrift i rapporteringsåret

Mål	Status	Gjelder trinn i IEHs implementeringsmodell				
		1	2	3	4	5
1. Dokumentere produktopprinnelse, signert Code of Conduct og gjennomføre risikovurdering av arbeidsforhold, for alle nye produkter i Culinakolleksjonen i løpet av 2016.	Gjennomført for alle bortsett fra tre fabrikker som vil bli fulgt opp i 2017.	☒	☒	☐	☐	☒
2. Gjennomføre personlige møter med tre eksisterende leverandører i Kina der status for miljø- og arbeidsforhold på fabrikkene og muligheter for produksjonsplanlegging av årets innkjøp blir gjennomgått (porselen, bestikk og kasseroller).	Gjennomført for to (porselen- og bestikk). Kasserollefabrikk besøkes i 2017.	☒	☒	☒	☒	☒
3. Dokumentere produktopprinnelse og arbeidsforhold på tre eksisterende fabrikker for kjøkkenutstyr i Kina.	Gjennomført.	☒	☒	☐	☐	☒
4. Gjennomgå skjema for fabrikkenes egenevaluering (SAQ) og forenkle de punktene som oftest blir misforstått/ ikke besvart.	Små endringer gjennomført. Kartlegging må dekke nødvendige punkter for risikovurdering og det er vanskelig å forenkle.	☒	☐	☐	☒	☒
5. Styrke ekstern kommunikasjon om samfunnsansvar. Publisere miljøinfo for produkter på culina.no og bidra til medieomtale av etisk handel.	Flere artikler i fagtidsskrifter/ nettsteder med positiv omtale av arbeid med etisk handel. Deltakelse i påvirkningsarbeid overfor myndigheter. Foredrag hos andre interessenter. Info på culina.no utsatt til 2017.	☐	☐	☐	☒	☒

Mål for kommende år

Mål	Gjelder trinn i IEHs implementeringsmodell				
	1	2	3	4	5
1. Skaffe dokumentasjon for opprinnelse, fabrikk-kartlegging (SAQ), Code of Conduct og miljøinformasjon for alle nye produkter i 2017.	☒	☒	☐	☐	☒
2. Øke internkompetansen på risikovurdering av leverandørkjeden.	☐	☒	☐	☐	☒
3. Synliggjøre miljø- og/eller opprinnelsesinformasjon for 40% av produktene på culina.no.	☐	☐	☐	☐	☒
4. Publisere to redaksjonelle artikler med samfunnsansvar som hovedtema.	☐	☐	☐	☐	☒
5. Videreføre medlemskap i Initiativ for Etisk Handel, GrøntPunkt, Norsirk og beholde ISO 14001-sertifiseringen.	☒	☒	☐	☐	☐
6. Bidra aktivt i det eksterne påvirkningsarbeidet for etisk handel i offentlige fora, seminarer og opplæringsaktiviteter.	☐	☐	☐	☒	☒

1. FORANKRE

Forankring i bedriften og hos leverandørene

1. FORANKRE FORANKRING I BEDRIFTEN OG HOS LEVERANDØRENE

Forankring i bedriften

Q1.1 Beskriv hvordan arbeidet med etisk handel er forankret i styret:

Styreleder har ansvar for å følge opp bedriftens samfunnsansvar i styresammenheng. På minimum ett styremøte i året blir det redegjort for arbeidet med etisk handel. Måloppnåelse for året, mål for kommende år og årsrapportering til IEH blir gjennomgått. Det blir samtidig bestemt i hvilken grad og hvordan dette arbeidet skal videreføres.

Q1.2 Beskriv hvordan arbeidet med etisk handel er forankret i ledelsen:

Navn og stilling på person(er) i ledelsen med etisk handel som del av sitt hovedansvar:

Jan-Olof Sundblom, innkjøpssjef
Jørn Wang Lillemoen, produktansvarlig
Ole-Terje Søbye, produktansvarlig
Irene Gulbransen, prosjektleder/styreleder

Hvorvidt incentiver/bonusordninger er koplet til arbeidet med etisk handel:

Vår forretningsplan beskriver avdelingenes fokusområder og avdelingsledernes individuelle mål knyttet til samfunnsansvar, der måloppnåelsen i 2016 påvirket årets personlige bonusoppnåelse. Det varierer fra år til år hva, og i hvilken grad, samfunnsansvar er den del av målformuleringene på avdelings- og stillingsnivå ettersom det er vår overordnede forretningsplan som gir retningen for de individuelle målene.

Hvorvidt det er etablert rapporteringsrutiner for arbeidet med etisk handel:

Framdrift og arbeidet med samfunnsansvar blir, på linje med øvrige ansvarsområder, rapportert på ledermøter og i medarbeidersamtaler gjennom året. I vårt kvalitetsstyringssystem har vi en egen prosedyre for evaluering av potensielle og eksisterende leverandører som inkluderer kriterier for samfunnsansvar. Denne revideres jevnlig av Det Norske Veritas som en del av ISO 9001 og 14001-sertifiseringen.

Annet:

Intern opplæring og bevisstgjøring

Q1.3 Beskriv hvilke interne opplærings- og bevisstgjøringsbehov som er identifisert:

Behov for bredere kompetanse på risikovurdering og leverandøroppfølging.

Q1.4 Beskriv opplærings- og informasjonstiltak som er gjennomført i rapporteringsåret:

Forankring av etiske krav i leverandørkjeden

Q1.5 Oppgi en fullstendig nettsadresse til bedriftens retningslinjer for etisk handel, eller legg dem ved.

<http://culina.no/default.aspx?fid=1067>

Q1.6 Beskriv bedriftens formidling til og dialog med leverandører om retningslinjene. Beskriv:

Hvordan hensikten med retningslinjene blir kommunisert:

Hensikten med våre etiske retningslinjer blir presentert i leverandørmøter. Der vi ikke har fysiske møter skjer det pr. e-post. Innledningsvis beskriver vi hensikten med retningslinjene slik (på engelsk, norsk eller kinesisk):

"Leverandører som tar samfunnsansvar blir foretrukket

Enor og Culinas samfunnsansvar baserer seg på bærekraftig verdiskaping og prinsippet om kontinuerlig forbedring som drivkraft i arbeidet. Leverandørens vilje til å forbedre standarden innenfor etisk handel, miljøhensyn og matsikkerhet er et konkurransefortrinn, og vil bli vurdert sammen med andre kriterier når Enor velger leverandører og samarbeidspartnere til Culina."

Dokumentasjon, revisjoner og oppfølging

Enor og Culinas leverandører blir med jevne mellomrom presentert for en egevaluering. Leverandøren skal bekrefte at driften er i overensstemmelse med, eller har avvik fra, de etiske retningslinjene. Vi vil ikke avslutte en forretningsforbindelse selv om kriteriene ikke er innfridd, men forventer at korrigerende tiltak blir startet innen rimelig tid, som avtalt mellom oss og leverandøren.

Varer som leveres til Culinas kolleksjon skal være sporbare i alle ledd bakover i produksjonsskjeden og de etiske retningslinjene skal gjøres gjeldende bakover i vareforsyningskjeden til leverandører og underleverandører.

For å evaluere leverandørens overensstemmelse med våre etiske retningslinjer forbeholder vi oss muligheten til å gjennomføre annonserte eller uannonserte revisjoner, utført av vårt eget personale eller uavhengig tredjepart.

Kriterier

Enor og Culinas etiske retningslinjer er forankret i internasjonalt anerkjente konvensjoner og standarder (som FN/ILOs menneskerettigheter og ISO-standarder) og nasjonal lovgivning (som norske og EUs lover for matsikkerhet). Alle leverandører må følge de lokale arbeids- og miljølover som gjelder i landene de har virksomhet. Der nasjonal lovgivning og Enors etiske retningslinjer ikke samsvarer, er det den høyeste standarden som gjelder.

Nye leverandører følges opp på e-post (norsk eller engelsk) i det vi formaliserer leverandørforholdet:

"Dear Supplier,

We are looking forward to establish a good business relationship with your company. Please engage in the attached information, distributed to all Enor and Culina's main suppliers. It concerns why social responsibility, environmental responsibility and food safety are important to Enor and Culina's business and to your business as our supplier.

It is our obligation to ensure that our products are made under ethically and environmentally acceptable conditions and that the products are legal and safe to use. These claims come from the government and customers in Norway - and reflect Enor and Culina's own commitment to responsible business. Together

we need to build the trust of these groups to protect and grow our future business and to be able to increase orders from you in the future. Before we can place our orders with you, we kindly ask you to:

1. Read and understand Enors Code of Conduct in attached document (Culina CC English or Chinese).
2. Print, fill in and return the Confirmation sheet in attached document (CC Confirmation) within the next month by e-mail or paper.
3. Attached is also a questionnaire (Production Facility Profile) about the products and the factory, to be filled in by the Factory Management. Please read the instructions and fill in one questionnaire for each factory that produce the items we buy from you.

Systemer for tilbakemelding og dialog med leverandørene:

Egenrapportering, leverandørmøter, fabrikkbesøk, scorecard, telefon og e-post.

Hvorvidt leverandører blir belønnet for gode arbeidsforhold, forbedret miljøhåndtering og annet:

Den mest virkningsfulle belønningen for gode arbeidsforhold og forbedret miljøhåndtering er å etablere seriøse, langsiktige leverandørforhold med punktlig betalinger og stabile innkjøpsvolumer, uten å framprovosere prisdumping som er et vanlig virkemiddel overfor lavkostland.

I tillegg forsøker vi å få til avtalte innkjøpsvolumer med leverandører i Kina, der vi forplikter oss til å kjøpe ut gitte årsvolumer. Dette kan lette presset på overtids- og sesongarbeid på fabrikkene fordi produksjonen kan planlegges bedre, samtidig som det gir oss bedre leveringsikkerhet. Dette har vist seg å være utfordrende i praksis, men vi ønsker å fortsette å arbeide med å få til dette hos våre hovedleverandører. Blant annet har vi tatt initiativet til leverandørmøter i Kina i løpet av 2017 der dette igjen vil stå på agendaen.

Hvorvidt retningslinjene er oversatt til lokale språk:

Culina/Enors etiske retningslinjer finnes på norsk, engelsk og kinesisk.

Eventuelle andre relevante opplysninger:

Q1.7 Beskriv i hvilket omfang retningslinjene er formidlet til underleverandører og videre nedover i leverandørkjeden, og hva bedriften gjør for å sørge for at så skjer.

Vi understreker i våre etiske retningslinjer at varer til Culina skal være sporbare i alle ledd bakover i produksjonskjeden og de etiske retningslinjene skal gjøres gjeldende bakover i vareforsyningskjeden til leverandører og underleverandører.

Indikator 1 - 1: Angi prosentandel av bedriftens førsteledsleverandører, som omfattes av rapporten, som er blitt kommunisert og har godtatt retningslinjene for etisk handel:

	2016	2015	2014
Total antall leverandører	251	272	82
Prosentandel basert på antall:	34 %	31 %	31 %
Prosentandel basert på innkjøpsvolum:	83 %	82 %	80 %

2. KARTLEGGE

Kartlegging av risiko i leverandørkjeden

2. KARTLEGGING AV RISIKO I LEVERANDØRKJEDEN (DUE DILIGENCE)

Vurdering av nye leverandører

Q2.1 Beskriv hvordan bedriften innlemmer hensynet til etisk handel når nye leverandører velges.

Beskriv hvilke kriterier som fører til at en leverandør ikke benyttes:

Leverandørens vilje til å forbedre standarden innenfor etisk handel, miljøhensyn og matsikkerhet er et konkurransefortrinn, og vil bli vurdert sammen med andre kriterier når Enor velger leverandører og samarbeidspartnere til Culinakjeden. Leverandører som viser samfunnsansvar og har sertifiseringer innenfor miljø, samfunnsansvar og kvalitet vil bli foretrukket.

En leverandør skal ikke benyttes dersom leverandøren ikke aksepterer vilkårene formulert i vår Leverings/samarbeidsavtale. Avtalen regulerer blant annet vilkår for pris-, rabatt-, bonus-, leverings- og betalingsbetingelser, garantier og service på lik linje med samfunnsansvar, sistnevnte ivaretatt gjennom følgende punkter for samfunnsansvar:

Før plassering av ordre skal leverandøren:

- Bekrefte at de har lest og forstått Enor/Culinas etiske retningslinjer/Code of Conduct (vedlegg)
- Fylle ut ett kartleggingskjema per fabrikk (SAQ) som produserer de varene Enor/Culina kjøper (vedlegg) som beskriver arbeidsforholdene der.
- Levere dokumentasjon på at materialer i kontakt med mat følger Mattilsynets "Forskrift om materialer og gjenstander i kontakt med næringsmidler" (matkontaktforskriften)/EU regulativ 1935/2004.
- Levere dokumentasjon for EU direktivene Rohs, Weee og CE-merking.

Dersom vi gjennom fabrikkrevisjoner senere, eller på annen måte oppdager brudd på avtalebetingelsene, og leverandøren ikke viser endringsvilje, blir vi også nødt til å vurdere ikke å benytte denne leverandøren. Heller enn å avvikle samarbeidet med en hovedleverandør skal Enor i møter og dialog forsøke å finne fram til forbedringstiltak slik at leverandøren tilfredsstiller de kvalitetskrav som vi stiller for Culinas kolleksjon. Dersom leverandøren etter en avtalt tidsperiode fortsatt ikke har gjennomført de avtalte forbedringstiltakene kan leverandøren avvikles eller produktene kjøpes hos alternativ leverandør. Leverandører med produkter til avtalekunder, eller andre viktige enkeltprodukter, skal kun avvikles dersom dette ikke skader Culinas leveringsevne til sluttkunden. Dvs. at varen kan erstattes eller anses som ikke-kritisk for avtalekunder, egne merkevarer, konkurransesituasjon eller agenturer.

Enor skal søke å videreføre langsiktige samarbeid med sine hovedleverandører. Det kan likevel bli nødvendig å bytte ut eller finne nye hovedleverandører, f.eks. ved ekspansjon inn i nye produktområder, hvis leverandøren ikke er leveringsdyktig eller er for langt unna prisnivå på billigvarer fra konkurrenter som ikke kvalitetssikrer storkjøkkenutstyret sitt.

Beskriv hvilke kriterier som fører til at det stilles forbedringskrav til leverandøren:

Det blir stilt forbedringskrav til leverandøren dersom det gjennom kartleggingskjema (egenrapportering), egne besøk, ved vurdering av ny leverandør, under senere oppfølgingsmøter eller ved tredjepartsrevisjoner oppdages avvik fra våre etiske retningslinjer. Forbedringskravene kan gjelde arbeidsforhold, miljøhensyn eller matsikkerhet.

Velg fra liste hvilke konkrete metoder som benyttes i vurderingen:

- Egenrapporteringsskjema
- Egne besøk
- Inspeksjoner
- Rapporter fra tidligere inspeksjoner

- Valg av sertifiserte bedrifter
- Leverandøren har program for oppfølging av sine leverandører
- Annet

Gi nærmere beskrivelse av metodene som har vært benyttet:

Indikator 2-1: Vurdering av nye leverandører og resulterende tiltak

A) Angi prosentandel av nye leverandører som har blitt kartlagt for enten arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljøforhold eller korrupsjon, eller for program for å følge opp sin leverandørkjede på disse områdene:

Prosentandel av nye leverandører kartlagt	2016	2015	2014
Prosentandel av nye leverandører kartlagt:	50 %	33 %	1 %

B) Beskriv de viktigste manglene, relatert til de etiske kravene eller leverandør-oppfølgingsprogram, som er avdekket i kartleggingen og i hvilke land de forekommer:

Kartlagte mangler i 2016	Etiske krav som berøres	Land
Ikke gjennomført fabrikk-kartlegging (SAQ)	Overordnet leverandørkrav i våre etiske retningslinjer	EU
Mangler i henhold til lønns- og arbeidstidsbestemmelser	7. Lønn (ILO-konvensjon nr. 131) 8. Arbeidstid (ILO-konvensjon nr.1 og 14)	Kina
Mangler i HMS-krav	6. Helse, miljø og sikkerhet (ILO-konvensjon nr. 155 og anbefaling nr. 164)	Kina
Mangler i rutiner for utslipp og avfallshåndtering	11. Miljø/Nasjonale miljølovgivning.	Kina
Mangler ansattrepresentanter	2. Fagorganisering og kollektive forhandlinger (ILO-konvensjon nr. 87, 98, 135 og 154)	Kina
Mangler i retten til frivillig oppsigelse	1. Tvangsarbeid/slavearbeid (ILO-konvensjon nr. 29 og 105)	Kina

C) Av vurderte leverandører, rapporter:

Oppfølging av vurderte leverandører i 2016:	Prosentandel (%)
Prosentandel som ikke ble valgt som resultat av screeningen	0 %
Prosentandel som det er stilt forbedringskrav til	100 %

D) Gi eventuelle utfyllende kommentarer om hvordan leverandørene dere har vurdert er fulgt opp:

Oversikt over hvor produksjonen skjer hos eksisterende leverandører

Q2.2 Beskriv bedriftens kunnskap om hvor produksjonen skjer. Beskriv spesielt:

Kjennskap til produsenter i nærmeste produksjonsledd (first tier):

Vi kjenner til hvor produksjonen foregår for alle våre hovedleverandører.

Hvorvidt underleverandører og råvareproduksjon er kartlagt:

Ikke kartlagt.

Utfordringer relatert til sporbarhet:

Mange underleverandører. Kompleks og skiftende forsyningskjede.

Andre relevante opplysninger:

Q2.3 Oppgi antall produsenter i nærmeste produksjonsledd per produksjonsland (som bedriften har oversikt over):

Land	Antall
Bangladesh	1
Danmark	11
Storbritania	6
Frankrike	16
Italia	17
Japan	1

Land	Antall
Kina	22
Nederland	5
Norge	72
Polen	3
Finland	1
Sweden	24
Brasil	1
Thailand	1
Tsjekkia	2
Tyskland	26
Lithuania	1
USA	7
Estland	1
Belgia	6
Taiwan	3
Hong Kong	11
India	2
Portugal	2
Spania	6
Tyrkia	1
Østerike	2

Metode for å kartlegge risiko hos eksisterende leverandører

Q2.4 Har bedriften et 'overordnet risikobilde' (på land/bransjenivå) når det gjelder arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljø og korrupsjon i egen leverandørkjede?

Ja

Hvis ja, beskriv metode og kilder som er benyttet:

Egne observasjoner
Egenrapporterings skjema fra hovedleverandører
Rapportdatabase og informasjon fra IEH

Q2.5 Beskriv bedriftens framgangsmåte for å kartlegge forholdene hos 'enkeltleverandører' i rapporteringsåret. Beskriv:

Kriterier som er lagt til grunn for å prioritere hvilke leverandører som kartlegges

Alle nye leverandører kartlegges

Innkjøps- og salgsvolum over 1 million og potensiell langsiktighet.

Strategisk betydning i produktporteføljen (egne merkevarer).

Produksjonsland.

Omfang (andel og geografisk område) av leverandører som er kartlagt

Asia.

Metoder som er benyttet i kartleggingen:

Bekreftet og signert Culina/Enors etiske retningslinjer/Code of Conduct.

Egenrapportering fra fabrikken SAQ (Self Assessment Questionnaire)

Tredjepartsrevisjoner.

Møter med fabrikkledelsen.

Eventuelt andre relevante forhold:

Produktsikkerhet. Matsikkerhet. Miljø.

Indikator 2-2: Antall eksisterende leverandører kartlagt for enten arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljø, korrupsjon eller leverandøroppfølgingsprogram, fordelt på kartleggingsmetode:

Antall leverandører kartlagt totalt	2016	2015	2014
Antall leverandører kartlagt	5	4	0

Antall leverandører kartlagt fordelt på metode	2016	2015	2014
Egne besøk	2		
Tredjepartrevisjon	2	1	
Egenrapportering (SAQ)	3	4	

Beskrivelse av risikobilde i leverandørkjeden

Q2.6 Basert på utført kartlegging, beskriv risikobildet i bedriftens leverandørkjede med tanke på manglende etterlevelse av retningslinjene for etisk handel.

Beskriv og begrunn spesielt:

Hvilke produsentland som anses å ha høyest risiko:

Kina.

Hvilke etiske krav som er mest utsatt for brudd:

Dokumentasjonskrav til timelister og lønnsutbetalinger.

HMS-krav til brannsikkerhet og toalettfasiliteter.

Krav til skriftlige policyer for miljø, likestilling, barnarbeid mm.

Utfordringer knyttet til underleverandører og råvareproduksjon:

Ikke kartlagt

Andre særskilte utfordringer, f. eks. knyttet til at leverandører er lokalisert i eksport-/frisoner eller bruker innleid arbeidskraft:

3. TILPASSE

Tilrettelegging av innkjøpspraksis

3. TILPASSE TILRETTELEGGING AV INNKJØSPRAKSIS

Langsiktighet i leverandørrelasjoner

Q3.1 Beskriv bedriftens policy og/eller praksis når det gjelder varighet av leverandørrelasjoner.

Enor og Culina har tradisjon for langvarige leverandørforhold med tett samarbeid om produktutvikling, kvalitet og logistikk. Fra 5-10 år er vanlig for de fleste av våre hovedleverandører.

Indikator 3-1: Andel av totalt innkjøp som gjøres fra leverandører som bedriften har et langvarig forretningsforhold til (se definisjon):

	2016	2015	2014
Prosentandel med langsiktige avtaler:	90 %	90 %	90 %

Innkjøpspraksis

Q3.2 Har bedriften undersøkt eller vurdert hvordan bedriftens innkjøpspraksis påvirker bedriftens leverandører?

Ja

Hvis ja, beskriv hvordan dette ble gjort, samt de viktigste funnene:

Vår innkjøpspraksis påvirker de fleste av produsentene lite, ettersom våre kjøp utgjør små volumer for de fleste fabrikk, sammenliknet med andre kunder. Ved leverandørbesøk forsøker vi likevel å avtale gitte årsvolumer som vi forplikter oss til, med avrop etter behov. Dermed kan fabrikken produsere når de har kapasitet samtidig som vi reduserer total ledetid.

Funn:

Lange og planlagte ledetider på stabile volumer fungerer bra og blir ønsket velkommen hos leverandørene.

Gitte årsvolumer har vist seg å være vanskelig i praksis ettersom produsentene likevel venter med produksjonen til bestillingen er satt.

Innkjøpssamarbeid med svenske og danske selskaper er videreført i 2016 der vi forhandler etter noenlunde samme krav også innenfor samfunnsansvar.

Q3.3 Har bedriften gjort tilpasninger i egen innkjøpspraksis for å bidra til bedre arbeids- og miljøforhold hos sine leverandører eller underleverandører?

Ja

Hvis ja, beskriv tilpasningene som er gjort:

Vi presser sjelden prisene fra produsenter i lavkostland, og forlanger ikke at varene dumpes ned på nivå med de mer ukontrollerbare produsentene av storkjøkkenutstyr. Vi betaler heller en anstendig pris til etisk samarbeidsvillige leverandører, i stedet for å handle billigste alternativ fra produsenter vi vet lite om.

I enkelte tilfeller betaler vi selv for utvikling av produksjonsutstyr som skal brukes spesielt til produksjon av våre produkter.

Vi godtar lange ledetider og kortere betalingstid (14-30 dager) i de tilfeller det har stor betydning for leverandøren.

Vi setter halvårs- og helårsordre på volumartikler for å sikre produksjon og avroper etter behov. Da produserer leverandøren når kapasiteten tillater det, holder lager hos seg og vi kan få raske leveringer.

Indikator 3-2: Medgått tid for å betale leverandører

A) Rapporter antall dager i bedriftens standardbetingelser for å betale leverandører:

Antall dager i standardbetingelser for å betale leverandører	2016	2015	2014
Antall dager for å betale:	30	30	30

B) Rapporter prosentandelen av alle leverandørbetalinger utført i tide:

Prosentandel av alle leverandørbetalinger utført i tide	2016	2015	2014
Prosentandel utført i tide:	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Vurdering av effekten av tiltak for å forbedre innkjøpspraksis

Q3.4 Beskriv hvordan bedriften vurderer effekten av gjennomførte tiltak for å tilrettelegge sin innkjøpspraksis:

Vi ser at nære og langsiktige relasjoner med leverandører og store ordre på volumartikler gir god samarbeidsvilje og mer fleksibel levering.

4. SAMARBEIDE

Forbedringer i leverandørkjeden

4. SAMARBEIDE FORBEDRINGER I LEVERANDØRKJEDEN

Produktdesign og råvarevalg

Q4.1 Har bedriften valgt produktdesign eller råvarebruk for å bidra til bedre arbeidsforhold eller miljø i leverandørkjeden?

Nei

Hvis ja:

Beskriv tiltak som er gjennomført i rapporteringsåret:

Beskriv hvilken effekt bedriften anser at tiltakene har:

Kompetansehevingstiltak hos leverandører

Q4.2 Har bedriften identifisert hvilke behov bedriftens leverandører har for kompetanseheving for å kunne etterleve retningslinjene for etisk handel?

Ja

Hvis ja, oppgi:

Identifiserte kompetansehevingsbehov:

Generell forståelse av hvorfor fokus på arbeidsforhold er viktig for oss som kunder og for leverandørens egen konkurransesituasjon og produktivitet.

Kompetanse om EU-regelverk, miljølovgivning og matvaresikkerhet og hvordan dette må dokumenteres for varer importert fra Asia.

Kunnskap om hva FNs menneskerettigheter og ILO konvensjonen er, og hvilken betydning disse har i vestlig kultur, politikk og handel.

Politisk og forretningsmessig forståelse av hva korrupsjon er og hvorfor det ikke er akseptabelt.

Engelskkunnskaper, spesielt i terminologi innenfor samfunnsansvar.

Planlagte kompetansehevingstiltak:

Leverandører som er omfattet med tanke på: antall, land/geografisk område og type leverandører:

Q4.3 Har bedriften bidratt til kompetanseheving hos leverandører i rapporteringsåret?

Nei

Hvis ja, beskriv i tabellen under:

Gjennomførte kompetansehevingstiltak

Leverandører som er omfattet med tanke på: omfang, land/geografisk område og forventet effekt

Kompetansehevingstiltak (organisert selv eller av andre)	Antall leverandører	Land / geografisk område	Effekt (forventet eller målt)

Forbedringstiltak hos leverandører

Indikator 4-1: Forbedringstiltak som gjelder arbeidsstandarder og menneskerettigheter (MR)

A) Rapportert antall og prosent av eksisterende leverandører hvor det har blitt identifisert mangler relatert til krav knyttet til arbeidsforhold og menneskerettigheter.

Identifiserte mangler relatert til arbeidsforhold og MR	Antall	Prosentandel
Leverandører hvor det i rapporteringsåret er kartlagt mangler relatert til kravene på arbeidsforhold og menneskerettigheter	3	1 %

B) Rapportert prosentandel av leverandørene med kartlagte mangler (oppgitt i A) hvor:

Det ble avtalt eller stilt krav til forbedringer

Forbedringstiltak ble gjennomført

Kontrakter ble avsluttet (f.eks. ved manglende forbedringsvilje)

Vis også hvordan forbedringstiltakene fordeles på henholdsvis etiske krav og geografisk område.

Forbedringstiltak tilknyttet arbeidsforhold og MR	2016	2015	2014
Prosentandel hvor det ble avtalt eller stilt krav til forbedringer*	100 %	0 %	
Prosentandel hvor forbedringstiltak ble gjennomført*	67 %	0 %	
Prosentandel hvor kontrakter ble avsluttet*	0 %	0 %	

* Prosentandel av leverandører hvor det er kartlagt mangler (prosent av antall i 'A')

Prosentfordeling på etiske krav i 2016	Forbedringstiltak gjennomført (%)
Lønn	10 %
Arbeidstid	20 %
Helse, miljø og sikkerhet	65 %
Tvangsarbeid	2 %
Fagorganisering og kolektive forhandlinger	3 %

Prosentfordeling på geografisk område i 2016	Forbedringstiltak gjennomført (%)
Kina	100 %

C) Gi utfyllende informasjon om hva de viktigste forbedringstiltakene består i:

Forbedringstiltakene (CAP) som er avtalt med ledelsen på flere fabrikker i Kina består bla. i:

- Få oversikt over farlig utslipp og avfall fra fabrikken.
- Tiltak for sikker håndtering av farlig utslipp og avfall.
- Arbeiderne skal ha valgt en representant som representerer deres interesser.
- Avviklet reglement om at en overordnet må godkjenne oppsigelsen når ansatte vil slutte.
- Når ansatte er borte fra jobb vil ikke lønnstrekket overskride det lønnen ville vært i fraværperioden.
- Arbeidsgiver skal ikke kreve å få redegjort for diagnosen ved sykefravær.
- Fabrikken skal ha en produksjonsplan over tid for å redusere ulovlig overtid.
- Fabrikken har opprettet en klageordning som ansatte kan benytte seg av hvis de vil klage på arbeidsforholdene.
- Forsikring for ytterligere 124 ansatte som omfatter helse, barnefødsel, arbeidsledighet og arbeidsulykke.
- Sikker oppbevaring av sensitive personalopplysninger.
- Dokumentere kompetanse og erfaring for ansatte.
- Inspeksjon og sertifikat for kontroll av trykk-kompressor.
- Installere beltedeksel på en av produksjonslinjene.
- Rydde vekk varer og utstyr som blokkerer for rømningsveier.
- Reparere en elektisk styrt dør i rømningsvei.
- Håndsåpe på toalettene.
- Kontrollere temperatur, luftfuktighet og støynivå i produksjonslokalene.

Q4.4 Beskriv tiltak bedriften har gjennomført for å bidra til at arbeidere mottar en anstendig lønn som dekker basisbehovene til arbeiderne og deres familier, så som:

Kartlegging av arbeidernes lønn og sammenstilling med standarder for anstendig lønn:
I 2011-16 har vi gjennomført flere tredjeparts fabrikkrevisjoner. Gjennomgangene tar for seg alle kriteriene i våre etiske retningslinjer, inkludert kartlegging av lønn. Dette blir gjort ved å be ledelsen om dokumentasjon på lønnsutbetalinger kombinert med intervjuer av ansatte på fabrikkene. Ved flere revisjoner har det manglet dokumentasjon eller lønns- og overtidsnivåer viser seg å være uakseptable. Ledelsen forplikter seg da til en tidsbestemt forbedringsplan som blir fulgt opp i neste leverandørmøte. I tillegg mener vi at å betale en anstendig pris, uten å presse fram dumping på nivå med de ukontrollerbare fabrikkene i Kina, er et like viktig bidrag til at arbeidere mottar en anstendig lønn som dekker basisbehovene til arbeiderne og deres familier.

Tiltak for å redusere gap mellom faktisk lønn og lønn som dekker basisbehovene:

Eventuelle andre tiltak:

Q4.5 Angi tiltak bedriften har gjennomført i rapporteringsåret for å støtte opp om retten til fagorganisering og kollektive forhandlinger. Beskriv tiltakene med tanke på:

Konkrete tiltak:
Se 4.1. B og C

Antall og type leverandører som omfattes:
En leverandør av kjøkkenutsyr.

Land eller geografisk område:
Kina

Indikator 4-2: Forbedringstiltak som gjelder miljø

A) Rapportert antall og prosent av eksisterende leverandører hvor det har blitt identifisert mangler relatert til krav knyttet til miljø.

Identifiserte mangler relatert til miljø	Antall	Prosentandel
Leverandører hvor det i rapporteringsåret er kartlagt mangler relatert til kravene på miljø	3	1 %

B) Rapportert prosentandel av leverandørene med kartlagte mangler (oppgitt i A) hvor:

Det ble stilt krav til forbedringer
 Forbedringstiltak ble gjennomført
 Kontrakter ble avsluttet (f.eks. ved manglende forbedringsvilje)

Vis også hvordan forbedringstiltakene fordeles på henholdsvis miljøtema og geografisk område.

Forbedringstiltak tilknyttet miljø	2016	2015	2014
Prosentandel hvor det ble avtalt eller stilt krav til forbedringer*	33 %	0 %	
Prosentandel hvor forbedringstiltak ble gjennomført*	33 %	0 %	
Prosentandel hvor kontrakter ble avsluttet*	0 %	0 %	

* Prosentandel av leverandører hvor det er kartlagt mangler (prosent av antall i 'A')

Prosentfordeling på miljøtema i 2016	Forbedringstiltak gjennomført (%)
Avfall	33 %
Utslipp	33 %
Ledelsessystemer relatert til miljø	44 %

Prosentfordeling på geografisk område i 2016	Forbedringstiltak gjennomført (%)
Asia	100 %

C) Gi utfyllende informasjon hva de viktigste forbedringstiltakene består i:

Se 4.1. B og C

Q4.6: Beskriv tiltak som bedriften har gjennomført i rapporteringsåret for å motvirke korrupsjon i leverandørkjeden. Inkluder:

Krav til endring av leverandørers praksis og opphør av kontrakter:

Tiltak for å forbedre organisasjonens anti-korrupsjonsprogram:

Bruk av sertifisering

Q4.7 Beskriv bedriftens policy på hvorvidt sertifisering benyttes som metode for å oppnå forbedringer i leverandørkjeden:

Leverandører med ISO 9001 (kvalitetsstyring) og ISO 14001 eller andre miljøstyringssystemer, blir foretrukket. Vi gjør oppmerksom på at dette ikke er sertifiseringer knyttet til enkeltprodukter, men gjelder sertifisering av driften hos dem som produserer produktene, herunder produktkontroll.

Indikator 4-3: Andel av innkjøpte materialer, produkter og/eller tjenester som er gjenstand for økonomisk, sosial eller miljømessig sertifisering.

Oppgi andel av innkjøpte materialer, produkter og tjenester som er gjenstand for sosial eller miljømessig sertifisering for hver kategori som det er relevant for bedriften å rapportere på:

Kategori materiale / produkt / tjeneste	2016 % sertifisert	2015 % sertifisert	2014 % sertifisert
Leverandører av storkjøkkenutstyr, porselen, glass bestikk m.m	40 %		

Vis fordelingen per sertifiseringsstandard for rapporteringsåret:

Kategori materiale / produkt / tjeneste (i 2016)	Sertifiseringsstandard	% sertifisert
Kjøkkenutstyr, glass, porselen, bestikk mm.	ISO4001, Miljøfyrtårn, GrøntPunkt og andre lokale miljøprogram i produsentlandene. Fordelingsnøkkel er dessverre ikke tilgjengelig.	40 %

Forbedringsprosjekter og -tiltak

Q4.8 Beskriv forbedringsprosjekter og -tiltak som er iverksatt i rapporteringsåret for å bidra til etterlevelse av retningslinjene

Prosjektnavn:	
Hensikt:	
Hovedaktiviteter:	
Land:	
Partnere:	
Startdato og forventet sluttdato:	
Læringspunkter og utfordringer:	
Etiske krav som omhandles:	

Vurdering av effekten av forbedringstiltak

Q4.9 Beskriv hvordan bedriften vurderer effekten av tiltakene, utført i rapporteringsåret, for å oppnå forbedringer i bedriftens leverandørkjede. Vurder effekten opp mot risikobildet og kartlagte mangler:

5. KOMMUNISERE

Bevisstgjøring, dialog og oppslutning

Intern og ekstern kommunikasjon om etisk handel

Q5.1 Beskriv hvordan bedriften kommuniserer 'internt' om arbeidet med etisk handel:

Etisk handel er tema for opplæring av nye medarbeidere, er en egen del av vår forretningsplan og er med på agendaen i personalmøter og ved selgersamlinger.

Q5.2 Beskriv hvordan bedriften kommuniserer 'eksternt' om arbeidet med etisk handel:

Vi har i løpet av 2016 bidratt med innlegg i på seminarer, medlemsmøter og myndighetspåvirkning i regi av IEH. Samfunnsansvar omtales også på våre hjemmesider, i en del markedsmateriell og på messer og kundearrangementer.

Vi kommuniserer alltid verdien av etisk handel ved anbudsinnleveringer, enten dette blir etterspurt eller ikke. Det mener vi er en god måte å øke bevisstheten hos innkjøperne på, selv om vi også antar at dette kan "irritere" kunder som ikke er spesielt opptatt av temaet.

Det er også gledelig å se at arbeidet vi la ned i KOMpakts arbeidsgruppe for sosiale krav i offentlige anskaffelser i 2014 og det påfølgende påvirkningsarbeidet, i løpet av 2016 resulterte i ny lov om offentlige innkjøp, der samfunnsansvar skal være et krav i innkjøpsprosessen.

Vi fikk også god ekstern omtale i forbindelse med utdeling prisen "Årets etiske ildsjel 2016" til styreleder Irene Gulbransen.

Q5.3 Oppgi hvilke temaer bedriften har kommunisert om med interessenter (stakeholders) i rapporteringsåret vedrørende arbeidet med etisk handel. Vis:

Hvilke interessentgrupper som var involvert

Om det gjaldt dialog om påvirkning av bedriftens aktiviteter i leverandørkjeden.

Om det gjaldt kommunikasjon av bedriftens resultater av arbeidet med etisk handel

Tema	Interessenter	Om påvirkning av bedriftens arbeid	Om resultatene av bedriftens arbeid
Etiske krav i offentlige innkjøp (anbud).	Kunder: Kommuner, helseforetak, offentlige kontorer.	Ja	Ja
Fordeler ved å handle med etiske leverandører (anbud).	Kunder: Hoteller, kantiner, restauranter og innkjøpssammenslutninger.	Ja	Ja
Økonomisk finansiering av arbeid med etisk handel	Utenriksdepartementet	Ja	Ja
Etiske krav til leverandører av Culinas produkter	Leverandører	Ja	Ja
Etiske standarder for norske storkjøkkenprodukter	Konkurrenter og samarbeidspartnere. BFSN.	Ja	Ja

Q5.4 Har bedriften publisert åpne lister over sine leverandører eller gjør bedriften denne informasjonen tilgjengelig på annen måte til interessenter?

Ja

Hvis ja, beskriv nærmere:

De fleste av våre hovedleverandører er presentert på hjemmesiden og blir omtalt eksempelvis i tilbud og anbud. Noen produsenter blir presentert nærmere avhengig av hva kunden er interessert i.

Q5.5 Oppgi nøyaktig webadresse hvor bedriften publiserer informasjon og/eller rapporterer om arbeidet med etisk handel:

<http://www.culina.no/default.aspx?fid=1067>

Klageordninger

Q5.6 Beskriv bedriftens håndtering av klager og varsling om risikoforhold i leverandørkjeden fordelt på:

Kartlegging av klager til etablerte ordninger, så som leverandørens egne klagemekanismer, nasjonale tilsyn i produsentlandet og internasjonale klagemekanismer (eks. OECDs kontaktpunkt):

Egne ordninger for å motta og behandle klager fra interne og eksterne interessenter:

Som del av kvalitets- og miljøstyringssystemet (ISO 9001 og 14001) må vi registrere og håndtere klager og henvendelser fra eksterne interessenter. Det var tre henvendelser i løpet av året som gjaldt risikoforhold i leverandørkjeden.

Culina tar selv initiativ til to kundeundersøkelser i året der kundene får anledning til å gi synspunkter på våre produkter, servicenivå, reklamasjonshåndtering m.m. Klager eller tilbakemeldinger med for dårlig score blir fulgt opp av våre forhandlere overfor de kundene det gjelder.

Indikator 5-1: Antall klager til etablerte klageordninger

Oppgi antall klager som er mottatt fra etablerte klageordninger i relasjon til arbeidsforhold, menneskerettigheter, miljø og korrupsjon:

Mottatte klager fra etablerte klageordninger	2016	2015	2014
Antall mottatte klager	0	0	0

Fordel klagene på tema og beskriv tiltak som er gjort for å følge opp:

Tema for klager mottatt i 2016	Antall	Tiltak for å følge opp
	0	0

Styrke oppslutningen om etisk handel og erfaringsdeling

Q5.7 Har bedriften i rapporteringsåret gjort tiltak for å styrke oppslutningen om arbeidet med etisk handel eller delt erfaringer?

Ja

Hvis ja, beskriv tiltak for å styrke oppslutningen relatert til aktuelle målgrupper som:

Leverandører
 Nettverk og sammenslutninger
 Myndigheter/offentlige instanser
 Andre

Type tiltak	Antall	Hvem omfattes av tiltaket	Beskrivelse
Foredrag på eksterne seminarer	1	Konsernstab innkjøp, Oslo Kommune.	Foredrag på opplæringsseminar om etisk innkjøpspraksis.
Publisering av informasjon	4	Egne nettsider, Horecanytt, SpareKnifen, Anbud365...	Artikler om Culinas arbeid med etisk handel.
Påvirkning av myndigheter	1	Utenriksdepartementet	Offentlig støtte til videre arbeid med etisk handel
Leverandører	20	Culinas leverandører	Etiske krav og miljøkrav på agendaen i leverandørmøter, ved kontraktsinngåelser, tredjepartsrevisjoner og oppfølging av påfølgende forbedringstiltak.

Kontakt:

Culina/Enor as
Irene Gulbransen
ig@culina.no
67171072